

28 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats] ([land]),

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) **[naam],**

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie Nederlands-Belgische Provincie Missionarissen van het Goddelijk Woord (SVD).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 21 februari 2012. Op 3 mei 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], provinciale overste van Nederlands-Belgische Provincie Missionarissen van het Goddelijk Woord.

Op 6 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote, [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], provinciaal overste Missionarissen van het Goddelijk Woord en [naam].

Partijen is desverzocht toegestaan door de klachtencommissie om na de zitting nadere stukken in te zenden, waarvan ook gebruik is gemaakt.

2. De klacht

2.1. Klager heeft verklaard dat hij seksueel misbruikt is in de periode van 1959 tot 1965 in [plaats] door aangeklaagde.

Aangeklaagde was één van de paters van [internaat] te [plaats], die regelmatig de mis kwam opdragen in het klooster van de zusters. Tijdens de momenten waarop klager met aangeklaagde alleen was, werd aangeklaagde handtastelijk, en werd klager uiteindelijk belast met tongzoenen van aangeklaagde. Dit vond plaats in de sacristie, danwel bij de hoofdingang

alwaar klager moest wachten totdat aangeklaagde de deur opende. Klager had als misdienaar om de week dienst en constateerde dat aangeklaagde dan vaak, maar niet iedere dag, de mis kwam opdragen. Voorafgaand of na de dienst vond steeds het seksueel misbruik plaats bestaande uit knuffelen, tongzoenen etc. Voorzover klager zich kan herinneren vond dit misbruik een paar maal per week plaats in de weken dat klager dienst had als misdienaar. Ter zitting heeft klager desgevraagd verklaard dat het misbruik gemiddeld in ieder geval twee keer in de maand heeft plaatsgevonden over een periode van vier jaar.

Toen klager in de eerste klas van het gymnasium kwam, werd aangeklaagde zijn wiskundedocent. Klager was niet zo goed in wiskunde en kreeg van aangeklaagde de opdracht om voor extra uitleg na school naar zijn kamer te komen. Op de kamer bij aangeklaagde is klager op bed getrokken, geknuffeld, gezoend, betast en is hij uiteindelijk uitgekleeft en werd hij door aangeklaagde anaal verkracht.

Ter zitting heeft klager nader verklaard dat ook dit verdergaande misbruik begon voordat hij in de eerste klas van het gymnasium kwam. In de zesde klas zat klager in een zogenaamde voorbereidingsklas, waarbij hij ook reeds wiskundeles kreeg van [aangeklaagde]. Vanaf dat moment heeft het misbruik nog 4 a 5 keer heeft plaatsgevonden. De ene twee of drie keer heeft klager hem moeten aftrekken en de andere twee of drie keer heeft aangeklaagde hem anaal verkracht. Het begon een half jaar voordat hij naar het Gymnasium ging.

2.2. Tengevolge van het seksueel misbruik is klager een erg gesloten persoon geworden en heeft hij weinig zelfvertrouwen kunnen opbouwen.

Zodra er moeilijke momenten in zijn leven zijn, dan wel zich conflicten voordoen, merkt klager dat hij wegvlucht voor deze gebeurtenissen en zich in feite weer opsluit in zichzelf. Dit heeft anderzijds tot gevolg dat er een grote vorm van stille agressie in klager is opgeslagen. Ook de partner van klager heeft aangegeven dat zij heeft geconstateerd dat klager op cruciale momenten in zijn leven geen sturing kan geven aan de keuzes die hij moet maken voor zijn eigen leven, waardoor onder ander zijn carrière niet goed is verlopen.

Als klager met zijn partner terugkijkt op zijn relatie vanaf het begin, constateren beiden dat klager erg gesloten is geweest en de partner het gevoel heeft dat klager altijd meegesleept moest worden en geen beslissingen nam op cruciale momenten. Bij conflicten doet zich steeds vluchtgedrag/terugtrekgedrag voor in plaats van op te komen voor zichzelf en de tegenslag op een andere manier te lijf te gaan. In de afgelopen 15 jaar is klager meerdere malen depressief geweest en uiteindelijk heeft hij in 2006 hulp gezocht en een coach/behandelaar in [plaats] gevonden om zijn leven weer op orde te krijgen en uit de depressieve toestand te geraken. Diverse sessies hebben ertoe geleid dat klager zich aanzienlijk beter voelde, doch uiteindelijk is hij opnieuw afgegleden. In 2009 ging het niet goed met klager en heeft hij via de huisarts hulp gezocht bij een psychiater. Ook thans is klager nog onder behandeling van een psychiater en gebruikt hij medicatie tegen de depressieve gevoelens en om de geremdheid van zijn persoon te verbreken.

2.3. Klager wil een oprechte en werkelijke erkenning van wat hem is aangedaan. Klager wil voor zover nog zinvol maatregelen tegen degenen die toen verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen de orde bekleden. Klager wil financiële tegemoetkoming voor hulpverlening voor zichzelf. Klager wil financiële compensatie voor het leed, dat hem is aangedaan en klager hoopt door een gegroundverklaring van zijn klacht en door de bovengenoemde punten, mogelijk wat zelfrespect te hervinden.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Hij concludeert dat duidelijke aanwijzingen zijn gevonden dat [aangeklaagde] seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft getoond, maar dat de congregatie geen directe aanwijzingen in de archieven heeft aangetroffen over wangedrag van aangeklaagde jegens [klager]. Aan de andere kant kan de congregatie de klacht van [klager] ook niet uitsluiten. In de archieven zijn geen verdere aanwijzingen gevonden van seksuele misdragingen jegens minderjarigen van [aangeklaagde] in [plaats], behalve een brief van de rector van 21 maart 1968 van de psychiatrische inrichting [naam] waarin de rector een algemene melding maakt van zijn wetenschap over seksuele misdragingen van [aangeklaagde] in [plaats].

De congregatie stelt een aantal vraagtekens bij het klaagschrift van [klager], omdat een aantal belangrijke feiten die [klager] in zijn klaagschrift vermeldt niet overeenstemmen met hetgeen in de archieven is vastgelegd.

Zo blijkt uit de leerlingenadministratie dat klager woonachtig was aan [adres] in [plaats], terwijl het zusterklooster gevestigd was in [adres] in [plaats].

Uit de archieven blijkt dat [aangeklaagde] pas vanaf 1961 in de gemeenschap in [plaats] is komen wonen en daaruit blijkt niet dat hij regelmatig missen verzorgde in het zusterklooster, laat staan reeds vóór 1961; tenslotte blijkt dat [aangeklaagde] in [plaats] geen leraarfunctie kreeg toebedeeld, maar een administratieve functie.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

Ten aanzien van de hiervóór vermelde vraagtekens is ter zitting het volgende gebleken.

Weliswaar woonde klager toen hij naar het gymnasium ging op [adres] in [plaats], maar hij is geboren in het huis op [adres] tegenover het zusterklooster. Dat was zijn herinnering toen dit alles bovenkwam; hij is inderdaad naderhand (in 1957) verhuisd naar [adres].

Ten aanzien van het verblijf van aangeklaagde is uit de nader van de zijde van de overste ingezonden archiefstukken inderdaad gebleken dat aangeklaagde in de periode 1959 tot 1961 in [plaats] verbleef en dus niet in [plaats]. Ten aanzien van het leraarschap van aangeklaagde blijkt dat hij in het jaarboek van [internaat] wel degelijk (ook) als leraar wiskunde wordt vermeld.

De klachtencommissie heeft bij haar advies omtrent de aannemelijkheid van de klacht het volgende in aanmerking genomen en overwogen:

[Naam] (klagers oudere zus) heeft verklaard dat zij thuis op haar 15-16^e jaar gesprekken opving over seksueel misbruik van haar broer [naam] door een pater van het missiehuis te [plaats].

[Naam] (klagers jongere zus) heeft verklaard dat zij in de periode 1975-1980 van haar oudere zussen hoorde dat haar broer [naam] (klager) slachtoffer was geweest van seksueel misbruik. Klagers broer [naam] heeft verklaard dat klager ongeveer 15 jaar geleden een cursus heeft gevolgd bij zijn vrouw vanwege dat wat hem was overkomen en dat klager er toen met hem en zijn vrouw over had gesproken. Ook klagers zus [naam] heeft verklaard dat zij ver voor 2009 hoorde over het seksueel misbruik van haar broertje door een priester.

Met toestemming van de Klachtencommissie zijn bij schrijven van 28 augustus nog ingezonden:

- een schriftelijke verklaring van de supervisor [naam] te [plaats] waaruit blijkt dat klager in 2006 tijdens de supervisiegesprekken in verband met zijn depressieve gemoedstoestand heeft gesproken over het seksueel misbruik in zijn jeugd binnen de katholieke kerk; en
- de schriftelijke verklaring van zijn broer dat klager in 1993, toen hij een verdiepingscursus volgde bij de echtgenote van die broer, hen heeft verteld over het seksueel misbruik door [aangeklaagde].

Bij de klachtencommissie is voorts een andere klacht bekend tegen aangeklaagde (2011T395). Dit is de klacht waarvan het seksuele misbruik bekend was bij de congregatie en op grond waarvan maatregelen zijn genomen tegen aangeklaagde. Het betrof misbruik in [plaats].

Uit de reactie van de congregatie blijkt dat er daarnaast ook nog een brief van de rector van 21 maart 1968 van de psychiatrische inrichting [naam] is waarin de rector een algemene melding maakt van zijn wetenschap over seksuele misdragingen van [aangeklaagde] in [plaats].

De congregatie heeft in haar reactie gesteld dat aangeklaagde volgens de archieven administrateur was en geen wiskundelees gaf. Zoals hiervoor overwogen staat in een jaarboek van [internaat] te [plaats] aangeklaagde echter wel vermeld als wiskundeleraar. Daarnaast heeft ook een medeleerling, [naam], verklaard dat [aangeklaagde] wiskunde gaf in het eerste jaar van het gymnasium. Voorts bevestigt hij dat er een voorbereidingsklas in de 6^e klas van de basisschool bestond, waarin door leraren van het gymnasium proeflessen werden gegeven, en dat het derhalve waarschijnlijk is dat ook door aangeklaagde proeflessen wiskunde werden verzorgd.

Ofschoon niet in de archieven staat vermeld dat aangeklaagde missen verzorgde in het zusterklooster, is voor de Klachtencommissie op grond van het bovenstaande aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden; althans in de periode 1961 tot en met 1962.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, de bovenvermelde verklaringen waaruit blijkt dat al ver voor de publicaties in de media over klagers misbruik is gesproken en het feit dat aangeklaagde niet onbekend was met seksueel misbruik.

Op grond van voormelde feiten en overwegingen komt de klachtencommissie tot de conclusie dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt als misdienaar en vervolgens als leerling in de periode van 1961 tot en met [datum] 1964 (de dag van het scooterongeluk van aangeklaagde). Dat het misbruik ook reeds vóór augustus 1961 heeft plaatsgevonden is voor de klachtencommissie derhalve niet aannemelijk geworden.

In de periode van 1961 tot en met 1962 acht de klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde klager twee keer in de maand knuffelde, tongzoende en betastte. In de periode vanaf 1963 (laatste half jaar van de basisschool) tot [maand] 1964 acht de klachtencommissie

aannemelijk geworden dat vanaf dat moment het misbruik nog vier of vijf keer heeft plaatsgevonden, waarvan het twee of drie keer tot anale verkrachting kwam en de andere twee of drie keer seksuele betasting betrof, waarbij klager aangeklaagde moest aftrekken.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen meende te kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [Naam], provinciaal overste Missionarissen van het Goddelijk Woord heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie [naam], provinciaal overste Missionarissen van het Goddelijk Woord de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 september 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en mr. P.R.M. van der Ven pr, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie [naam], provinciaal overste Missionarissen van het Goddelijk Woord en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.